

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foia apare în fiecare
Sâmbătă

Unirea

Insertiuni:

Un fir garmond:
edată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaj.

Foie bisericească-politică.**Anul XX.****Blaj, 17 Decembrie 1910.****Numărul 51.****TEREN DE MUNCĂ.**

În prim articolul din „Unirea” numărul 49, fiind vorba de activitatea neoficioasă a preoților și a învățătorilor, autorul constată cu alți mulți, cari au pertractat această temă, că e timpul suprem, ca preotul și învățătorul într'un gând și într'un suflet să lucreze la edificiul bunăstării poporului. Mai la vale în acelaș articol să spună, că dacă domnii preoți și învățători, afară de agendele strict oficiale se vor ocupa și cu cultivarea vitelor, cu aranjarea pășunatelor, cu stupăritul, industria de casă etc, ne va succeda să asigurăm viitorul economiei noastre rurale.

Adevărat așa este! Prin faptul, că popa și învățătorul poartă o economie așa zisă modernă, rațională, i-se dă țaranului nu numai un exemplu viu, ci și un îndemn, ca și dânsul să-și lucreze moșioara altcum ca strămoșul său.

Numai cât aci dăm de o altă greutate.

A purtă o economie rațională, modernă, înseamnă a dispune de parale, ca să te provezi cu cele de lipsă pentru a putea duce o atare economie.

Îți trebuie o mulțime de mașini, de secerat, de adunat, de imblătit, grape moderne, gunoiu artificial, sămânțe bune etc.

Țăranul nostru e sărac, dânsul, care abia dispune de 10—15 jug., e cu neputință să se provadă cu toate cele de lipsă.

Deși înzădar îi va spune popa și îi va dovedi chiar, că dacă sămănăm cu mașina și nu cu mâna, economizăm la un jugăr aproape două ferdele și că dacă îngrășem locul cu gunoiu artificial, vom avea o recoaltă aproape dublă și că dacă grăpăm toamna fânățele cu grapă de fier, anume pentru treaba asta vom avea în loc de două care de fân trei etc.

Țăranul va zice, drept ai d-le, dar vezi, eu nici nu am bani, ca să-mi cumpăr mașinile de cari spui și apoi pentru cele câteva jugăre ale mele nu se plătește să-mi cumpăr atâtea mașini scumpe. Ce privește gunoiul artificial, de unde să-l cumperi?

Drept are românul! Pentru o moșioară de 10—15 ori chiar 30 de jugare nu se plătește să te provezi cu toate recvizitele moderne, iar gunoiul artificial nu se poate căpăta decât prin cutare jidan, care îți dă marfă rea, iar ce privește prețul cât se poate de pipărat.

Ce urmează de aici? Să lăsăm țăranul să lucreze moșia tot ca până acum? Ba! „Est modus in rebus” și aci cred eu, că e cel mai potrivit teren de muncă, nu numai pentru preoți și învățători, ci pentru toți domnii dela sate. Acest „modus” sunt tovărășiile sătești, a căror menire să fie, nu numai că se provadă pe micii economi respective pe membrii cu toate cele de lipsă, pentru a purtă o economie rațională, ci a-i și valoră rațional productele țaranului. Ce folos, că muncеște bietul român toată vara ca o vită și apoi toamna își lapadă, grâu, cucuruz, vin etc. pentru un preț de nimica!

Toate neamurile civilizate au tovărășii sătești. Nu 10—50, ori 100 ci zeci de mii. În Germania sunt preste 23,000 de tovărășii sătești. Tot așa în Franța, Anglia, Rusia. În Danemarca nu există sat în care să nu fie tovărășie. Până și în Japonia sunt la 7000 de tovărășii sătești. Și noi Români, cari încă nu ne-am lăsa mai pe jos ca alte neamuri abia acum ne gândim, că ar fi bine să organizăm tovărășii sătești. Oa să se vadă mai limpede însemnătatea tovărășiilor sătești lasă să urmeze un exemplu:

În Germania pe valea Rinului unde poporul se ocupă mai ales cu vieritul, în fiecare comună este o

tovărășie pentru vinderea în comun a strugurilor și a vinului. Fiecare membru al tovărășiei își duce toamna mustul la pivnița comună. Aci se așează în vase curate și i-se dă o îngrijire rațională. Respectivul proprietar ridică din cassa tovărășii o anumită sumă de bani, cu cari își face năcazurile. Primăvara ori vara când se vinde vinul, țăranul își capătă plusul în bani gata ori i-se înseamnă la carte ca depunere.

Acum se vedem cum se face la noi, unde nu sunt tovărășii.

Vine culesul. Mustu n-are preț. Românii lipsiți de bani. Bancă sătească (tovărășie) nu este în comună de unde să poată împrumutată 40—50 coroane, pentruca să-și acopere lipsele mai urgente.

Ce face? Își dă mustul jidanului din comună ori altui jidan dela oraș pentru un preț de nimic. Iar de cumva respectivul nu-i tocmai lipsit, nu-și vinde vinul acum, o să-l vândă mai târziu cu preț.

Așa crede, dar când la adecă o găcește mai rău, ca de-și vindeă vinul toamna. Iată de ce: Vasele țaranului nostru lasă mult de dorit. Ori are butea miros, ori e stricată o doagă, ori alt năcaz. Iar pivnița e și mai și. Aci e butea cu curechiu, morcovi, pătrângei, țarcul cu merele, groapa cu var și alte multe.

Așa că vinul românului chiar de n-ar umblă la el cu curcubeta, nu mai știu dacă îi vin de mere, ori ce e? Ce face? îl vinde cum poate. Tot așa își valorisează românul grâul, cucuruzul, poamele etc.

Deci până când nu vom avea și noi cel puțin la al treilea sat o tovărășie, nu ne putem așteptă la o îmbunătățire economică.

Aci e terenul de muncă, nu numai a preotului și a învățătorului, în spatele cărora suntem dedați să aruncăm toate relele dela sate, ci a tuturor domnilor, și în special a domnilor dela sat, notari, birae,

proprietari etc. și în sfârșit a tuturor oamenilor de bine, cari voiesc binele și prosperarea poporului nostru. În felul acesta cred eu, că ne va succede să îmbunătățim starea mizerabilă a poporului nostru. Darmstadt, 12 Dec. 1910.

A. Oțoiu.

Iridentismul român. Sub acest titlu „Bud. Hirap“ dela 11 crt. publică un articol iscălit de Barna Endre dela Cluj, care se girează ca bun cunoscător al treburilor românești nu numai de aci, ci și de dincolo.

Prilej i-a dat la scrierea acestui articol „înțeleptul și energicul gest, cu care Episcopul Lugojului Dr. Vasile Hossu, a răspuns în delegațiunii la acuza iridentismului român și pentru care a fost distins cu vorbe de recunoștință de însuși Monarhul“, — cum scrie „Tribuna“.

El Barna care își plasează adese și în „Ujság“-ul din Cluj, înțelepciunile sale fără ca să fie remarcat în chip deosebit, a crezut de cuviință să apeleze de data aceasta la ospitalitatea ziarului „Bud. Hirap“, pe care de altcum puține îl întrec în șovinism.

Și și-a ajuns ținta. Articolul dsale a fost remarcat, nu doar pentru argumentele, cu cari cercă să dovedească existența iridentismului român, cât mai ales pentru poziția ce și-o ia față de spusele ilustrului Episcop unit al Lugojului.

Nu cercăm să obosim pe iubiiții noștri cititori cu fictivele dovezi ale dlui Barna despre existența inchipuitei iridente române. Legătura de sânge, de aspirații și de unitate culturală dintre noi și frații de dincolo, nu se poate suprima nici cu articoli chilometrici

d'alde Barna Endre, nici cu ridicarea de muri chinezești pentru produsele literare a fraților de dincolo.

Ținem să mai pomenim aci, că în comisia justițiară a Casei Magnaților P. S. Episcop Hossu și-a ridicat din nou cuvântul de astădată cerând, ca în părțile locuite de români să se aplice judecatori, cari cunosc limba poporului și ca la pertractări să se țină seamă de sărbătorile românești. Ministrul de justiție a promis că va avea în vedere aceste plânsori la aplicarea legii.

Nu găsește dl Barna, că și această vorbire a Preasf. Sale, scoate la iveală tendință de grupare și separare pe teren național? Nu cumva a cere respectarea unor drepturi de altcum foarte elementare, cum e și aceea ca judecatorii să cunoască limba poporului, constituie un delict?

Suntem veseli când putem constata, că ziaristica noastră e unanimă întru a recunoaște prețioasele servicii pe cari P. S. Sa Episcopul Lugojului ni-le face prin cuvântările sale în Casa Magnaților, atrăgând asupra lor chiar și înalta aprobare a Domnitorului. Putem avea cea mai temeinică nădejde că P. S. Sa nu va lipsi niciodată, când se va da ocazia să-și ridice cuvântul său cu greutate în favorul poporului românesc, în fruntea căruia voința lui Dumnezeu l-a ridicat.

Conflictul sinodal din biserica ortodoxă a României. Sub acest titlu „Revista teologică“ din Sibiu publică un articol pe care-l reproducem în partea cea mai mare, incredunțați, că dacă noi l-am fi scris, ni-se făceau imputări, că hulim biserica de dincolo.

Iată articolul din vorbă:

„Conflictul sinodal din biserica ortodoxă a României, care se credeă aplanat, a

izbucnit din nou în sesiunea din luna Maiu a sf. Sinod. P. S. Sa părintele episcop al Romanului a ridicat acuze grave de tot în contra I. P. S. Sale părintelui mitropolit primat, pe motivul că s'ar fi făcut vinovat de plagiat, de erezie și de vieță imorală. S'au ridicat cu aceleași acuze și trei preoți în contra mitropolitului primat. Preoții au fost caterisiți, dar ei continuă a purta lupta în contra rețelilor din biserică în revista „România creștină“ pe care o scot în București. Se zice din partea unora, că în dosul acestei mișcări a preoților ar stă propaganda papistă. Simpatiile pe cari le-au câștigat la început, le-au pierdut în mare parte prin pasul nesocotit ce l-au făcut, apelând la patriarhia din Constantinopol în contra hotărârii prin care au fost caterisiți.

„Acuzele episcopului Gherasim al Romanului, care a cerut să fie adus de sf. Sinod la judecată față cu mitropolitul primat, au fost puse ad acta. Sf. sinod a găsit pentru toate actele de acest fel formula magică de a le considera „nule și neavenite“ prin care se subtrage dela dorința de a crea ordine în biserică.

„Ierarhii învrăjbiți au ținut să aducă rână dintre Sfinții Lor și la cunoștința credincioșilor bisericii. Majoritatea sinodală a publicat o enciclică prin care osândește atitudinea episcopului de Roman. Episcopul de Roman a publicat o altă enciclică prin care se justifică, spunând că nu poate admite să fie osândit în fața bisericii fără ca să fi stat la judecată, și reprobă pe cei cari nu îndrăznesc să se desvinovățiască pe calea judecării bisericăști. În tot cazul obștea credincioșilor a rămas foarte puțin edificată prin aceste „pastorale“.

„Se credeă că măcar în sesiunea de toamnă a sf. Sinod se va pune capăt conflictului, dar nu s'a făcut. Mitropolitul primat

FOIȚA.

FOCUL SACRU.

Legendă din Siena veche, de I. Jørgensen.

Trad. de Ioan Popu.

(Continuare).

— Acesta e răspunsul meu la întrebările tale. Și mai am încă, Messer Dóttore, să-ți spun un cuvânt. Noi suntem, cum văd, în etatea aceea, când părul începe să încăruntască. Nici eu n-am umblat tot așa ca și acum; înainte de aceasta cu șapte ani și eu m-am îmbrăcat în veșminte scumpe ca și tine; am fost unul dintre cei mai bogați neguțatori din Siena și unul dintre acei „nouă inși“, cari cărmuiau orașul. Dar dintr'odată o rază de sus mi-a pătruns sufletul și am văzut, că tot ceea ce până atunci am iubit, a fost un lucru fără nici un preț, pe care rugina îl nimicește, vermi și molii îl mănâcă, iar în mână la mine se prefăce în praf și praful acela eu l-am împrăștiat și așa am devenit liber.

„Liber! O Messer Dóttore, întreagă lumea strigă după libertate! Siena se luptă cu Firenza pentru libertate, asemenea și Arezzo cu Fiena, cetățenii de rând se luptă în contra nobililor, iar cei „slabi“ în contra celor „grăși.“ Toți se doresc după libertate, dar așa, ca să aibă putere să stăpânească preste alții și drept să se desfăteze în toate

plăcerile lumii acesteia. Dacă cel mai „slab“ dintre toți a ajuns conducător, și el se va îngrășă, și dacă domnitorul de mai înainte a avut cincisprezece oameni în suita sa, cel de acum are treizeci. Cu el nu poți să vorbești decât în genunchi — însu-mi am văzut, — și dacă se arată din fereastră poporului, aceasta se întâmplă cu atâta solemnitate, încât îți vine să crezi, că episcopul dela altar arată poporului sfânta cuminecătură.

„Astfel se trudește lumea după libertate, și nici când nu poate s'o aibă; totdeauna vor fi domni și servitori, asupriți și asupritori. Este totuși o cale spre libertate. Aceasta e dreaptă, scurtă și ușor de parcurs, dar, durere, puțini umblă pe ea. Aceasta e calea sfântă a umilinții și a sărăciei; aceasta e calea triumfală a crucii lui Hristos; aceasta e calea îngustă, care conduce la o poartă foarte strâmtă; aceasta cale e adevărul și vieța, pe care eu acum de șapte ani umblu și preste marginile căreia nu poți afla decât întunec, primejdie, întristare, lipsă și în urmă osândă vecinică.

„O Messer Dóttore, o bătrân, învățat, dar păcătos, ceea ce tu ești și eu am fost, ceace eu sun acum și tu poți să fi! Lasă la o parte orice știință profundă și chiar și în-doielile și fi din nou copil, cum ai fost atunci, când ai șezut în brațele mamei tale și ai încercat să rostești cel dintâi „Tatăl nostru!“ Vino, sârmane om înțelept, uită orice înțelepciune și fi nebun pentru Isus Hristos. Eu

ți promit, că Dumnezeu îți va umple inima de dulceață, și pacea care întrece orice înțelegere și de care tu nici când n-ai avut parte, îți va procura nespus de mare îndestulare; iar când va veni moartea, o vei primi cu cântări de bucurie și vei intra la vieța de veci!

Colombini tace și Ser Benedetto stă și privește mirat la el, se pare că are vedenii. Dar deodată omul acela înalt și îmbrăcat în porfiră, se prăbușește, ca și turnul, sub care apele de mult au săpat... și în liniștea cea adâncă toți auziau zbuciumările lui Ser Benedetto...

În urmă se ridică, își sfârtică veșmintele de pe el și le aruncă la picioarele celor doi străini. Își aruncă și lanțul de aur și inelele scumpe și numai în cămașă, pășește înaintea lui Colombini și Francesco, cari îl îmbrățișează cu iubire.

— Trăiască Isus! — strigă unul, aruncând în sus ramuri de oliv.

Și Ser Benedetto face semn, că voiește să vorbească din nou. Stând între cei doi străini și începe. Și acelora, cari l-au auzit mai înainte, li-s'a părut, că are o voce cu totul schimbată. Arama aceea foarte tare acum s'a topit și dă un ton mai dulce, dar și mai profund.

— Fraților — începe Ser Benedetto — a-ți observat poate, că am venit aici să înving în dispută pe acești doi oameni. Mă încredeam în învățătura, mintea și înțelep-

Insuș, în cuvântarea de deschidere a spus că „P. S. episcop al Romanului avea dreptate în unele din cererile sale și noi, recunoscându-le, am și hotărât modificarea legii consistorialului superior bisericesc”. Curios lucru: cei întâi chemați recunosc că episcopul de Roman are dreptate, măcar în parte, dar nu îndrăznesc să procedeze în consecvență, pe motivul că n-au „dreptul de a controla guvernul și a-i impune voiele sale”. Se poate ea suprema autoritate în biserică, sf. Sinod să nu aibă acest drept într-o chestie de legiferare bisericească?

„Pe noi, cari am dori să vedem biserică ortodoxă a fraților din Regat pășind întru toate pe calea progresului, ne dăre inima văzând turburările stricătioase cari o bântuie în timpul din urmă”.

Interesant, că deși „Revista” se pare, că află de adevărate acuzele Episcopului de Roman ridicate contra Mitropolitului Primat, totuși nu se poate răbda să nu adaugă, că „se zice... că în dosul acestei mișcări ar stă propaganda papistă”.

Adecă răul există, cu toate acestea papistașii sunt de vină. Orbia și ura aceasta foțiană a ținut totdeauna departe pe neuniți de sinul bisericii celei adevărate. Și până ce vor fi îmbrăcați în haina aceasta nu va fi cu putință să se intrupeze fericitul ideal, de a fi o turmă și un păstor măcar în biserică română... De ce nu pricep ceice au minte, de ce nu văd ceice au ochi și să audă ceice au urechi?

CORESPONDINTE.

Sfințirea școlii din Bord.

O chestiune de mare însemnătate, care a ocupat mintea fiecărui om interesat de viitorul neamului românesc din țara aceasta, este chestiunea școlii românești.

Niciodată conducătorii firești ai popoului nostru, preoții și învățătorii nu au avut atâta lucru, atâta sfortare, ca tocmai în restimpul acesta de 3 ani, cari au fost puși ca termen, pentru ridicarea de edificii bune absolute necesare pentru dobândirea ajutorului de stat. în salariul învățătoresc. În timpul acesta ne-au trebuit adevărați „Gură-de-aur,” cari vorbind la inima popoului să-l scoată din conservatismul lui și să-l însuflețească pentru viitorul neamului românesc; să-l scoată din putregaiurile în cari copilul său primea învățătură și să ridice edificii pompoase și igienice culturii românești. Și dacă a fost de lipsă undeva de oameni conștii de chemarea lor puși în fruntea tractelor protopopești din această arhidieceză, atunci tractul Iernotului a avut într'adevăr lipsă de un astfel de om.

Și noi l-am avut. La îndemnul și stăruința neobosită a protopopului *Alexandru Papiu*, s'au edificat în acești doi ani din urmă șapte școli pompoase, adevărat palate, costând mii și mii coroane, iar poporul, care numai după multe stăruințe a voit să cheltuească, azi e mândru de școlile sale.

La sfințirea unei astfel de școli, care s'a edificat în comuna Bord am avut și eu norocul să iau parte în 23 Noemvrie și inima mi-s'a umplut de bucurie, când am văzut, că pe lângă toate năcazurile ce le-a avut preotul locului Cioba și protopopul cu poporul, totuș azi strălucește falnic școala, ca cel mai frumos edificiu din Bord. Sfințirea școlii s'a îndeplinit prin protopopul, asistat de doi preoți. După îndeplinirea actului sfințirii, protopopul a ținut o cuvântare frumoasă despre însemnătatea ce o are școala în mijlocul popoului, arătând, că menirea școlii este, ca să crească oameni de omenie, muncitori și cu frica lui Dumnezeu, căci numai astfel de oameni pot să fie spre folosul neamului lor

și patriei în care s'au născut. Cu cuvinte calde mulțumește popoului — care a umplut spațioasa sală de învățământ — pentru osteneala și munca ce a săvârșit-o în anul acesta la edificarea școlii. Poporul ascultă cu evlavie frumoasele cuvinte ale protopopului și am văzut pe mulți din ei ștergându-și lacrimile bucuriei. Cu acestea s'au gătat sărbarea sfințirii de școală.

În sfârșit avem o dorință sfântă, ca învățătorimea pentru care atât de mult s'a trudit preoțimea în acești trei ani, să rămână ceea ce a fost în trecut, creștini buni și români buni.

Un preot din tract.

Sfințirea școlii din Petelea.

În 16 Oct. a avut comuna bisericească gr-cat. Petelea fericirea de a-și vedea noul lăcaș a luminii terminat și sfințit. Deși o comună mică constatătoare din abia 120 familii, toți săraci unul ca altul, stabiliți acolo din foștii servitori ai conlocuitorilor sași, totuș nu a cruțat jertfa materială și osteneala numai și numai ca să nu se zidească școală de stat. Și iată în locul școlii vechi, modestă, declarată de necorăspunzătoare, astăzi se ridică falnică pe un vârf de deal, noua școală, zărindu-se din depărtări mari. Atât edificiul, cât și aranjarea internă corăspund întru toate cerințelor legali.

Încunoștiințându-se protopopul despre terminarea zidirii și aranjării școlii, fixează ziua sfințirii și luarea în seamă a ei pe 16 Oct. în care zi și iasă în comună, însoțit de G. Maior, învățător în Reghin și N. Simonis, măiestru lemnar și întreprinzător. După sosire pleacă la biserică unde celebrează vecernia și invită poporul să vină la școală spre a asista la sfințirea ei. Școala cea mare

ciunea mea și cugetam, că iute voi isprăvi cu ei. Dar atunci când omul acesta vorbiă, am văzut cum strălucia de bucurie fața lui; am văzut cum, de câteori rostiă numele lui Isus, se opriă, și par'că sugea dulceața ce rămânea după rostirea acelu nume. Și am înțeles numai decât, că omul acesta iubește pe Domnul Hristos și că se bucură de o liniște și fericire cerească, ca și care eu nici închipul nu-mi puteam. Și cum stam aici, lângă trepte, cu inima mea cea împietrită și capul meu cel înțelept, mi-se părea, că sum așa de sărac, și doria fierbinte să iubeșc pe Dumnezeu. Inima a început să-mi bată, și numai când bărbatul acesta apostolic a început să vorbească despre pacea aceea dumnezească, pe care eu nici când n-am cunoscut-o, am simțit ce adevărat vorbește; mi-am simțit toată micimea sufletească și golătatea științii mele. și am căzut la pământ. Am chemat apoi într'ajutor pe cel Atotputernic, să se îndure spre mine și să-mi deie un nou suflet. Așa zeu, m-am prosternut, ca și înaintea scaunului judecării cerești și am strigat: Doamne primește-mă la tine! Și Domnul mi-a ascultat rugăciunea, limba mi-s'a deslegat, și de acum înainte și eu voiu preamări pe Dumnezeu. Trăiască Isus! Numele lui Isus să fie lăudat!

Astfel a vorbit și a strigat Ser Benedetto și poporul îi repețiă strigarea. Și acum preste tot locu, din gură în gură răsună strigarea:

— Trăiască Isus! Să fie lăudat Isus Hristos! Să fie lăudat numele lui sfânt!

Și fără să știe ce s'a întâmplat, deja toți aveau în mână ramuri de oliv, acelea le aruncau în sus și într'una strigau. După aceea iarăș iasă din mijlocul mulțimii, un bărbat și ingenuche chiar în acel loc unde s'a prosternut mai înainte Ser Benedetto. Și-a aruncat veșmintele și a zis:

— O voi bărbați trimiși de Dumnezeu, să știți ce greu am păcătuit. Dar iată îmi recunosc păcatul. Unsprezece ani de-a rândul am ținut pe nedreptul averea ficii mele sufletesti și n-am lăsat s'o folosească. Acum însă promit, că îi dau înapoi îndoit, iar restul îl voiu dărui săracilor. O diavol nefericit, o Isuse prea dulce!

Și aruncând o pungă plină cu bani, cade și începe să plângă.

Dar îndată apare altul.

— Oameni buii — zice el — acolo din jos se află Piero, care mi-a ucis copilul. Știți, că m-am jurat să-mi răbun asupra lui și a familiei lui; că pe nepoțelul lui l-am ucis și de atunci într'una armăresc pe mai mulți din neamul lui. Patru ani într'una, am cercat să-mi răbun, și n-a fost moment, să nu fi dorit aceasta.

Dacă mă treziam noaptea, încă mă cugetam cum să-mi răbun asupra lui Piero, și dacă cineva mi-ar fi spus, că Piero, va fi osândit pe veci, m-aș fi bucurat. Acum însă vorbirea acestui străin mi-a umplut inima

de balzam. Dorul de răsbunare mi-s'a topit ca și ceara de fața focului, și a răsărit lumina la care mi-am cunoscut întunecimea. Răzbunarea a devenit amară, iar iertarea dulce. O Piero, car* mi-ai omorât copilul, iartă-mi greșala, căci eu fii voiu iertă păcatul!

Și cade în mijlocul mulțimii, iar în locul lui pășesc alții.

Cu toții se îmbulzesc înaintea treptelor. Se părea, că a sosit ziua judecării, și mai întâi trebuie să-și spovedească păcatele înaintea acestor doi străini. Și la fiecare spovedanie a păcatelor și a datoriiilor vechi se auziau strigăte puternice.

— Să trăiască Isus!

Soarele se pleacă spre sfințit. În jurul lui Giovanni Colombini și Francesco Vincenti sunt adunați mulți oameni. La un semn al lui Ser Benedetto se deschide poarta catedralei și Colombini în fruntea celor convertiți intră în biserică și se oprește înaintea altarului. Aici cum se rugă lui Dumnezeu, căruia i-a slujit, deodată erumpe într'un cântec de bucurie și mulțumită:

— Te deum laudamus.

(Va urma).

De prietin ascunde-ți taina, de dușman numele.

* * *

Unealta lucrează, și mânu o lausă.

și frumoasă se umple de lume, iar protopopul după invocarea Spiritului sfânt porcede la actul sfințirii școlii. După evanghelia dela sfeștania mică, mănecând din cuvintele pro-rocului Osia: „Va peri poporul acesta, că n-are înțelegere“ tâlcuiește pe înțelesul tuturor marele bine ce-l aduce școala omenimii. E ascultat cu viu interes. Răspunde, preotul local *Gavril Branea*, expunând istoricul școlii din Petelea, și arătând prin exemple, că deși în școala cea veche puțină lumină putea să străbată din afară prin fe-restrile-i micuțe, totuș ea a răspândit lumină în afară prin bărbații, cari în ea au început să învețe, ca un *Dănilă László* fost profesor în Blaj, un căpitan, un medic, un avocat și trei preoți. Suntem săraci, însă avem inimă bogată, de simțăminte românești gata de a jertfi totul pentru luminarea noastră, încheie preotul.

Urmează rugăciunile dela sfințirea apei, iar după terminarea lor inv. *George Maior* dă poporului povețe adevărat părintești despre cercetarea școlii, și de a se feri de cei trei dușmani ai înaintării noastre pe orice teren, adică de lux, alcoolism și fumat. Povețele spuse, cei de față le ascultă cu drag. După dânsul îndată încep dnl protopop a ceti un articol a dlui *Iorga* din „*Neamul românesc*“ despre doină, că anume cum, și pentru ce trebuie să iubim noi doina românească? Deși soarele era deja apus, poporul totuș îl ascultă cu atențiune.

Iată cum se poate face cu orice ocaziune un lucru folositor pentru popor. Nu m-a îndemnat la scrierea acestui raport întru atâta zidirea școlii, deși laudă merită poporul acela sărac și brav și mai ales preotul și curatorul, cari mai mult s'au ostenit pentru ridicarea ei, nici actul sfințirii ei, deși e act însemnat în viața unei comune bisericesti, ci mai vârtos șezătoarea literară, adusă în legătură cu sfințirea școlii, și zic: iată adevărata cale, pe care mergând putem lucra preoți-învățători deopotrivă și afară de cele oficioase pentru luminarea și înaintarea poporului nostru dela sate.

SPICUIRI.

Iarăș Sim. Popescu.

Apropos de broșura pâr. *Sim. Popescu*! Dl *Partenie Cosma* luând la apri-gă scărmaneală broșura pâr. *Sim. Popescu* despre „*Ortodoxia și naționalitatea română*“, nu găsește destule atribute spre a o cualifica după vrednicie. Întâi află, că e străină de purul adevăr și că nu e liberă de oriși ce patimă și slăbiciune omenească, apoi că nu e documentat ceea ce afirmă. Și după ce acuză pe autor de fals, răutăcios, intolerant, infam și calumniator, termină, punând toate acestea nobile însușiri într-o cadru, ce poartă inscripția „*caracterul hienei*.“

Iată fotografia pâr. *Popescu* făcută de un contimporan care l-a cunoscut foarte bine.

Cât de surprinzător i-se va fi părut în acelaș timp chiar și dlui *Cosma*, cetind apretierea ce o face „*cineva*“ broșurei caterisitului protopresbiter în „*Revista teologică*“, când scrie:

„Din parte-mi nu pot face alta, decât să atrag atențiunea revistelor și ziarelor noastre asupra ei, nădăjduind că multe părți însemnate din ea vor fi reproduse și astfel

astăptările autorului vor fi mulțămite. Broșura are o valoare necontestabilă chiar pentru poporul de rând, căci e scrisă într'un stil ușor. Prin urmare va trebui să-i facem cale spre a fi răspândită cât mai mult în poporul nostru credincios, căci îi vom trezi în mare măsură dragostea de lege și neam, îi vom mări mândria și fala că s'a născut în ortodoxia română.“

Bine! care va să zică, dragostea de lege și neam, mândria și fala pentru ortodoxie se cultivează prin ură, calumnii, caracter de hienă și cealaltă?

Foarte bine! e bine ca să se știe că „*Revista teologică*“ găsește de laudat prețioasa constatare, că simpatia între preoții uniți și neuniți e păcat.

Erai acasă dle *Dr. Bălan*, când a apărut acest număr din revista *D-tale*? Noi care te apretiam așa de mult, nu te mai cunoaștem!

Cătră iubiiții nostri cetitori!

Din darul lui Dumnezeu suntem la sfârșitul anului al XX-lea. De obicei o foaie care a ajuns această vârstă, trebuie să fie și cetită și binepriținută.

Nam putea spune că scrisese noastre, nu se bagă în seamă și că cetitorii nu urmăresc cu destul interes cele ce publicăm. Avem atâtea dovezi de aderință și atâtea scrisori de îmbărbătare.

Dar nu de acestea ne trebuie nouă. Noi am dori să n'avem nici o datorie și nici un datornic. Năcazul e, că avem de amândouă. Și dacă ne bucurăm și noi de vrâsta la care am ajuns, ne doare, că nu putem face nici un pas înainte.

Ni se cere să apărem de mai multe ori, unii cer să apărem zilnic, să reducem prețul de abonament, să dăm suplimente de predici, să dăm o mai mare dezvoltare părții literare, și multe altele. Toate le-am face bucuroși, dacă mai ales n'am vedea registrele administrațiunii pline cu restanții de zeci de mii.

De aceea să ni-se îngăduie o vorbă sinceră la sfârșitul anului al XX-lea. Toți ceice ne iubesc și doresc progresul nostru să-și achite restanțiile și plătească abonamentul înainte, iar aceia, cărora foaia noastră li spre greutate trimit-o înapoi. În chipul acesta ni-ar face un bun serviciu și unii și ceialalți. Și frații preoți, cărora mai ales le adresăm aceste șire, au ajuns în situația de a putea să ne ajute.

Și noi o și cerem și o și așteptăm.

Noutăți.

~~~~~

Din Arhidieceză. *Vincentiu Nemeș*, paroh în Sânmărtinul sărat, a fost numit vice-protopop onorar. *Iuliu Bucur*, administrator parohial în Gâmbuț, *George Spinean*, din Nandra și *Adrian Cismaș*, din Orosia, toți din protopopiatul Murăș-Uioara, au fost numiți parohi.

Distincțiune. *Toma Prie*, fost jude comunal un șir lung de ani în Săcădate, a fost decorat de Majestatea Sa cu crucea de argint cu coroană pentru merite. Felicitările noastre!

Fondurile arhidiecezane. Preaven. Conzistor Arhiepiscopesc publică situația fondurilor arhidiecezane după socoțile anului 1908. Însemnăm aci câteva din cele mai mari: fondul Bazilitan 250 mii cor. Șuluțan 1 mil. 30 mii cor. f. Bobian 1 mil. 5000 mii, fondul de penzie al profesorilor 146 mii, fondul Reuniunea de asigurare 77 mii fondul Seminariului teologic 195 mii, fund. Cipar 61 mii, fondul văduvelor și orfanilor de preoți 3458 mii, fund. Papfalvi 53 mii, Mitropolia 1 mil. 16 mii, fund. Lăday 72 mii, fund. Vanceană 23 mii, fondul pentru Spitalul studenților 19 mii cor. fund. br Urs 49 mii, fondul Internatulu de fetite 27 mii pentru Masa studenților 26 mii, fund. Bidian 119 mii, I. V. Rusu 36 mii, Gheorghe Vișa 142 mii, Dion. Șuluțu 38 mii, Crișan-Boeriu 48 mii, fondul Studenților bolnavi 17 mii etc. Totasul fondurilor în bani șapte milioane cor.

Promoție. Sâmbătă în 10 Decemvrie st. n. s'a promovat de doctor în medicină la universitatea din Budapesta dl *Dr. Aurel Boteiu* din Blaj. Iar dl *Dr. Andreiu Macaveiu*, din Năsal, a depus censura de avocat. Felicitările noastre.

Congregația comitatului nostru e convocată în ședința extraordinară pe ziua de 20 crt. la ordinea zilei obiecte de mai puțină importanță.

Serată literară. Măne Duminecă se va ține prima serată literară, aranjată de Reuniunea femeilor române din Blaj. Va diserta dl prof. *Ștefan Pop*.

Convocare. „*Reuniunea femeilor din Bucium-Șasa*“ invită pe toți membrii și binevoitorii săi la a *X-a* adunare generală ordinară, ce se va ține în 8 Ianuarie st. n. 1911 la 2 ore d. a.

Domnii preoți și învățători din comitatul Turda-Arieș, cari au primit dela clubul comitatens român apelul în chestia unei statistice a presei române din comitat sunt pe calea aceasta rugați ca în timpul cel mai scurt să le înapoieze pe adresa unuia dia subscrișii secretari ai clubului. Pentru că se apropie anul nou și clubul voiește să ia de cu vreme dispoziții ca se aboneze foi românești pentru comunele unde nu sunt încă abonate. Din încredințarea comitetului clubului comitatens. Turda 12 Dec. 1910. *Dr. Valer Moldovan*, secretar. *Dr. George Pătăcean*, secretar.

Bărbați mari ai neamului. În Bucovina la Cernăuți, este o societate academică „*Juniimea*“, înființată la 1878. În folosul alumnului acestei societăți a început să apară sub numirea de mai sus, din inițiativa dlui *I. E. Torouțiu*, student la litere, tânăr scriitor, o serie de cărți postale, înfățișând fruntași din Bucovina, dintre cei trecuți la veșnicie, apoi fruntași dela noi și din Regat Amintim pe foștii profesori Cernăuțeni și autori de cărți didactice: *C. Morariu* (*Andrievicu*) și *Vasile Ianovici*, apoi pe filantropul *Cocărlă*. Se continuă seria cu profesorul *Ștefurea*, unul din părinții „*Școlii Române*“ din Suceava, cu harnicul folklorist, preotul academician, *S. Fl. Marian*, († 1907), cu luptătorul politic *George cav. de Popovici*, cu un vlăstar al familiei Costineștilor din Moldova, trecut în Bucovina, *Dim. cav. de Costin*, fost mare spătar, urmează *Eudoxiu Hurmuzachi* și mult regretatul *Tudor cav. de Flondor* („*Moș Ciocărlan*“.) Dintre ai noștri, din Ardeal, se dau între alții: *Alex. Mocioni*, *Agărbicean* și marele mort din

toamna trecută. *Dr. Aug. Bunea.* Seria se va continua. Această pornire e un nou indemn pentru noi, care ar trebui să prindă mai ales aici în Blaj, unde avem un trecut cu atâta bărbați ilustrii. E un mijloc de educație și acesta. Și încă unul dintre celea mai ușoare.

Chestia românească. Dl Szabó N. Ferentz din Ludoș a publicat un studiu mai scurt asupra chestiunii românilor din Ardeal scriind favorabil pentru noi. Dsa vinde broșura aceasta cu 150 cor. dăruind de fiecare exemplar câte 50 fil. în favorul unui fond pentru ridicarea unei biserici românești în Câmpia Ardealului. — Recomandăm broșura dlui Nagy chiar și pentru nobilul scop ce urmărește.

Dela „Asociațiune“. Comitetul central al „Asociațiunii“, în ședința sa ținută Sâmbătă, în 10 Decembrie a. c. s'a ocupat de mai multe chestiuni importante. A discutat ideea unui binefăcător al poporului nostru de a se înființa în cadrele Asociațiunii gospodării țărănești model pe teritoriul fiecărui comitat, în cari copiii țăranilor să învețe practic economia rațională a pământului și diferite meserii, din cari și-ar putea face venituri. Comitetul central a ales o comisie în persoanele dlor P. Cosma, I. F. Negruțiu, N. Ivan, G. Precup, Oct. C. Tăslăuanu și R. Simu, cari în una din ședințele viitoare vor avea să vină cu propuneri concrete și amănunțite, cum s'ar putea înființa aceste gospodării țărănești, și cât ar costa înființarea și întreținerea lor. Comisia a fost însărcinată a alcătui un chestionar și al trimite tuturor specialiștilor noștri, cerându-le părerea în această privință. Comisia va convoca și o consfătuire a fruntașilor specialiști îndată ce va fi ajuns să facă un plan pentru înțipirea gospodăriilor țărănești. În aceeași ședință comitetul central s'a ocupat și cu ideea zidirii unui *internat pe seama universităților din Cluj* și anume în grădina Petran din Cluj, în locul actualelor clădiri cari și astăzi servesc de adăpost câtorva studenți sărmani. Spre acest scop s'a ales o comisie în persoanele dlor [N. Ivan, G. Precup și Oct. C. Tăslăuanu, cari vor avea să studieze, ca până la inactivarea fundațiunii Pădila, testată „Asociațiunii“ anume spre acest scop, cum s'ar putea clădi din mijloacele de cari dispune astăzi instituția noastră culturală, un local potrivit, în care deocamdată să se primească un număr restrâns de studenți și în care să se instaleze și proiectata bibliotecă a studenților universitari, pentru care dl Vasile de Stroescu a dăruit suma de 10,000 Cor. Din „Fondul studenților tehnici“, pe care „Asociațiunea“ l-a primit în administrare în 1903, și care fond nu s'a putut ridica decât la suma de K. 253-58, la propunerea dlui C. Mesaroșiu, inginer în Budapesta, omul de încredere al întemeietorilor acestui fond, s'a hotărât a se înființa câte-o bibliotecă populară în Avrig (com. Sibiu) și Bucovăț (com. Timiș). Din *fundațiunea Dr. I. Nichita* s'au împărțit și în acest an 888 Cor. la 6 biserici și 10 școli din Sălăgiu. Pe lângă acestea a rezolvat mai multe afaceri curente. Intre cari pomenim numirea dlui I. Banciu de casier al Asociațiunii, în locul dlui I. Vătășan care a dimisionat cu data de 1 Ianuarie 1911.

Se apropie Crăciunul. Cel mai prețios dar de Crăciun pentru omul bolnav este, dacă se poate vindeca. Este cunoscut, că izvorul celor mai multe morburi este slăbirea nervilor. Multe mii de oameni lungează în răul acesta, cu toate că ajutorul, vindecarea este așa de aproape, așa la îndemână. Cetească numai bolnavii sau aparținătorii lor cartea acum apărută despre „Metodul vindecării prin electricitate“, care se trimite gratis și franco fie cui, cine o cere prin o carte postală dela *Elektro-Vitalizer* orvosi rendelő intézet. Budapest IV., Semmelweiss-utca 4, félemelet 51.

Conferențele meseriașilor. Duminică în 11 Decembrie a vorbit dl profesor Ales. Ciura în fața unei asistențe numeroase. — Ni-a prezentat pe scriitorul Caragiali. Cu specimene din Momente și schițe noi — a scos la iveală puterea de mare scriitor alui Caragiali și darul lui de a ști fixa chipuri mai ales din clasa de mijloc a societății românești de dincolo. Conferența dlui Ciura a stârnit în public vie aplauze și dorințe de a da atențiunea cuvenită acestui mare scriitor al nostru. — Sodalul N. Ienășel a declamat cu pricepere „Subpatrafr“ — de G. Coșbuc și — de încheiere, ni-a înveselit cu o frumoasă doină din Bănat. Duminică la oara obișnuită va fi a treia conferență: Puterea și munca — cu proiecțiuni.

Atragem atențiunea On. P. T. Dame asupra inseratului celei mai plăcute firmă de modă „Matei Weiner“, (Budapesta Andrassy-ut 3). — S'a început deja târgul ocazional de Crăciun la „Matei Weiner“, și elegantele, modernele și peste tot ieftinile colecțiuni de mustre, la cerere le trimite fie cui gratis și franco.

Necrolog. † *Vasilie Hosszu*, preot gr-cat. în Fodora-română, după un morb scurt dar greu, împărțit cu ss. Sacraminte a muribunzilor, în etate de 28 ani a vieții, 4 a preoției și 4 a fericitei căsătorii, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, în 9 Dec. 1910 la 6 oare p. m.

— † *Ioan Iclozan*, măestru cojocar în Blaj după grele suferințe, împărțit fiind cu sfințele taine ale muribunzilor a încetat din viață Joi în 15 Dec. a. c. în al 74-lea an al vieții.

Posta Redacțiunii.

L. I. Articolul d-tale nu poate fi de nici un interes pentru cetitori, de aceea nu-l putem publica. Regretăm!

N. D. Am transpus darea de seamă redacției dela „Foaia Școlastică“, care credem, că o va publica în interesul orfanotrofiului.

Mamei. Poate mai târziu, dacă veți studia mai bine tehnica versului.

Omega. Sunteți în eroare. În broșura din vorbă se pomenește și de noi.

(106) 1-3

Concurs.

Întreprinzătorii doritori de a executa lucrările necesare la edificarea caselor par. gr-cat. din Cașva (Kásva), comitatul Murăș-Turda, prin aceasta se recearcă să-și înainteze ofertele în scris însoțite de cautiunea de 950 adică nouă sute cincizeci coroane la oficiul parohial gr-cat. din Kásva p. u. Gör-gény-Szt-Imre, cel mult până în 10 Ianuar st. n. 1911.

Ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

Operatele despre aceste lucrări și anume: formulari de contract, condițiunile de edificare, preliminarul de spese și planul aprobate de Preaveneratul Conzistor Metropolitan, se pot studia zilnic la oficiul parohial gr-cat. din Cașva.

Licitațiunea publică se va ține în 10 Ianuarie st. n. 1911 la 2 oare p. m.

Cașva la 12 Decembrie 1910.

Simeon Zehanu,
paroh gr-cat.

Ioan Pop,
curator primar.

Anunț de exarândare.

Bunul comasat din Bucerdea-grănoasă aparținător fondului Bazilitan, administrat de Veneratul Conzistor Metropolitan din Blaj, să va da în arândă pe calea licitațiunii publice împreună cu bunul aceluiaș fond din comuna învecinată Tūr, numit „Lunca mare“, pe 9 ani succesivi, dela 1 Ianuarie 1912 până la 31 Decembrie 1920.

Bunurile sus amintite constau din intravilan corăspunzător și în total din 1279 jugăre cat. 360 orgii arător, fânaș, cositor și pășune.

Licitațiunea publică se va ține în Blaj, la 29 Decembrie a. c. la 10 ore a. m. în cancelaria advocațională din curtea metropolitană.

Prețul de strigare va fi 20,000 coroane, sub care preț de arândă bunul nu se va exarândă.

Condițiunile de exarândare se pot vedea în cancelaria subscrișului.

Ceice doresc a lua parte la licitație sunt datori a depune un vadiu de 2000 cor. în bani gata ori în hârtii de valoare, notate la bursa din Budapesta.

Ofertele prezentate în scris până la acel termen, se vor lua numai atunci în considerare, dacă se vor face, pe lângă accludarea vadiului amintit și pe lângă declarațiunea, că oferentul cunoaște condițiunile de exarândare.

Blaj, la 10 Decembrie 1910.

Dr. Iuliu Maniu,

(105) 1-1

advocat arhidiecezan

Concurs.

Pentru ocuparea postului de conducător la societatea comercială „Consum“ din Blaj, prin aceasta se escrie concurs până în 20 Ianuarie st. n. 1911 pe lângă un salariu de 2000 coroane plătit în rate lunari decursive

Reflectanții au să dovedească, că au praxă de cel puțin 3 ani în bransa băcăniei și ferăriei, că cunosc limbile română, germană și magiară.

Postal e de a se ocupa în 1 Feb. 1911.

Concursele au să se adreseze domnului *Gavril Pop*, canonic metropolitan, președintele societății.

(107) 1-1

A V I S I !

Se caută un bucătar bun, — pe lângă condițiuni favorabile, poate să intre în serviciu imediat. Informații se pot primi dela redacția acestei foi.

(108) 1-1

CONTRA

TUSEI

răgușelei, catarului, flegmei și tusei măgărești nu cumpărați altceva decât gustoasele

Caramelle pectorale

de alui **Kaiser** cu „trei brazi“

 5900 atestate dela medici și privați garantează pentru succesul sigur.

Pachete cu 20 fil. și cu 40 fileri; cutie cu 60 fileri se află la: *Carol Schieszl* farmacist Blaj.

(93) 6-22

Partea literară.

Celea trei duele ale colonelului D'Arbout.

— Naratiune de G. de Beugny d'Hagerne. —

Trad. de Grațian.

(Continuare).

Ca o căsătorie să poată fi fericită, e de lipsă, ca acestea idei, acestea gusturi, acestea caractere să se conformeze, să se amestece, să fuzioneze și asta-i problema timpului. Iar cei doi soți să aibă o voință fermă de a asculta unul de celalalt. Iubirea, acest sentiment, despre care a-ți meditat atâta, și de care de atâtea ori a-ți abuzat, dar care totuși e cel mai mare dar al Creatorului, iubirea ușurează această fuzionare, fără de care aceasta e imposibil; însă dacă se pot moderă greutățile dela început, dacă în fine s'ar putea chiar delătura, totuși nu putem împiedeca, ca acelea să nu se ivească din nou.

„La D-voastră a existat iubirea; din nenorocire, n-ați prea ascultat de glasul ei „ci mai bine a-ți cerut sfaturi dela altceva, dânsa dela caprițiile copilului răsfățat, d-ta însă dela firea iritabilă a d-tale; dânsa a crezut, că va învinge prin puterea nepăsării, d-ta însă te-ai încrezut în putere, în autoritatea de cap al familiei; ambii v-ați legat de drepturile D-voastre și nici unul n-ați voit a vă supune, sau a vă trece cu vederea. Sub pretextul, că trebuie să vă păstrați demnitatea, ambii a-ți ascultat de glasul iubirii egoiste.

„Acel sentiment sfânt, ce v-a legat pe D-voastră, și a cărui păstrare nevătămată, a-ți întărit-o în fața altarului cu jurământ, încetul cu încetul a adormit sub influința infectă a vanității ofenzate; a-ți ajuns acolo, că încă vă mai tolerați. În fine poate această toleranță, o veți afla insuportabilă, atunci cine știe, unde o să ajungeți?

„Încă nu e totul pierdut; dacă vă învoiți amândoi, viitorul va aduce aceea, ce v-ar fi putut oferi trecutul, dacă nu este între Dv. aceea prăpastie, ce o scormonește purtarea rea.

— Adevărat în această privință nu pot face Martei nici un reproș.

— Și dânsa tot aceasta mi-a zis despre dumniata.

— Frumos din partea ei, că recunoaște.

— Zic mai mult, vă înfățoșez pe amândoi ca să-mi aduceți un fapt, un singur fapt, care se va motiva situația prezentă și care nu se bazează pe prejudeții, sau pe neînțelegeri.

Rajmond a recunoscut în sufletul său, că am drept și în zădar a cercat să-și aducă aminte vre-un fapt, ce l-ar fi putut prezenta; dar nici n-a recunoscut, că e desarmat.

— Domnule colonel, nu știți, că un bărbat se poate ucide și cu împușcături de ac, nu știți, că munții se ridică din fircel de nisip?

— Dar știu și aceea, că dacă nu s'ar fi putut îngrămădi fircelul de nisip nici-când n-ar fi devenit altceva decât scurmături de soboli.

— Fie, aveți drept, nu pot face nici un reproș soției mele și numai eu sum vinovatul.

— Asta n-am zis-o, amice.

— Știu, dar zic eu.

N-a sosit încă vremea; vre-o împrejurare favorabilă trebuie să-mi vină în ajutorul nizuințelor mele. Am ajuns la scopul plimbării, asta a fost rezultatul natural și am trecut conversația la alt obiect.

Iarăș s'au strecurat câteva săptămâni, apoi a sosit timpul, când Meriville și soția s'au reîntors în Tours, unde petreceau de regulă preste iarnă. Eu voiam să mă reîntorc la Paris; dar m-am rugat atât de stăruitor, ca să-mi petrec și restul concediului la ei, încât m-au înduplecat.

De altfel timpul petrecut la ei, n-a rămas fără fruct. Am observat ceva schimbare în atingerile lor reciproce; încă tot erau foarte răci, erau încă foarte indiferenți unul față de celalalt, dar nu se mai simțea amărăciunea, carea mai înainte însoțea fiecare cuvânt. erau complezanți unul către altul.

În celea două luni, cât am petrecut în Fresnaye, n-am rămas închis între murii parcului, ci am făcut cunoștință cu câteva familii oneste din vecinătate, cu cari am convenit în salonul Martei și la cari am făcut și vizite. Natural pe acestea toate le-am aflat laolaltă în Tours, între altele pe mătușa lui Rajmond, domnișoara Franchère, o fată binișor bătrână, pe carea tot așa de rău, au atins-o neînțelegerile escate între nepotul și nepoata sa, ea și pe mine.

Din când în când, o mai cercet-am în palatul ei de modă veche, ce era în dosul turnului lui Carol cel Mare, unde totdeauna vorbiam de Marta și Rajmond.

Într-o zi mi-a pus în vedere un plan, cu care credeă, că va putea realiza împăciuirea atât de mult așteptată. Planul era puțin cam riscat, dar așa de bine și-a credinat lucrurile, că în sfârșit am primit rolul ce mi-l'a destinat.

Preste câteva zile, a dat un prânz, de tot familiar, la care au fost invitată familia Meriville și câțiva prieteni.

Ne aducem aminte, că de curând a fost o dispută între Marta și Rajmond, despre ceva obiect neînsemnat, dacă-mi aduc bine aminte, paremi-să ceva chestie de bonton. Domnișoara La Franchère, a adus conversația la acest obiect și-a luat în apărare vederile nepotului său; eu numai decât m-am pus în apărarea Martei; dânsa și bărbatul său încă s'au amestecat, și disputa a devenit generală. În fine Rajmond mi-a răspuns agitat și plin de amărăciune; de fel nu mă nizuiam să-l liniștesc, ci din contră făceam pe mâniosul; s'a escat între noi un astfel de schimb de cuvinte, în care vorbele erau strict alese însă vătămătoare ca și spinii.

Situația a devenit foarte încordată, când domnișoara La Franchère, s'a ridicat, ca să ne conducă în salon. Îndată după cafea a zis:

— Domnilor; știu, că cei mai mulți între D-voastră s'au obișnuit cu fumatul; n-am loc pentru acest scop, dar dispun, ca țigările și liqueur-urile să se pună în salonul cel vânăt. Rajmond, fi bun înlocuște-mă și condu-i pe domni acolo.

Când ușile dela salonul cel vânăt s'au închis după noi, Rajmond, care până aci s'a silit să se stăpânească în fața damelor, acuma și-a lăsat curs liber disgestului său.

— Domnule colonel, zise, nu știu, cu care picior v-ați sculat astăzi, însă în tot decursul prânzului a-ți fost foarte nesuferit.

— Așa se vede, dragul meu, că d-ta ți-ai uitat complet, de respectul, la care țin cont, în urma etății și a dreptului de oaspe.

— Probabil; însă Vă rog ca în viitor să nu Vă mai amestecați în disputa ce s'a escat între mine și soția mea.

— Dacă cineva vrea, ca alții să nu se amestece în certele familiare, acela nu le înceapă înaintea lumii.

— Repetesc domnule, că în tot decursul prânzului a-ți fost foarte nesuferit și sper, că Vă veți însemna bine aceasta, pentru viitor.

— Dragul meu, n-am obiceiul să primesc lecții și află, că d-ta de loc nu ești competent.

Celalalți fumători, s'au divizat în două partide; unii sprigineau pe Rajmond, celalalți î-mi dădeau mie dreptul: efectul sigur al acestui amestec a fost, că pe amândoi ne-au ațîțat.

(va urma).

Bibliografie.

A apărut:

Calendarul Poporului pe anul 1911, anul XXVI. Sibiu editura și tipariul „Tipografia Poporului”, prețul 40 fil. având pe lângă partea calendaristică bucăți literare și ilustrații potrivite pentru înțelesul poporului.

În editura W. Krafft tot din Sibiu au apărut: **Amicul Poporului**, anul 41, întocmit de I. Popovici cu bogat material literar și numeroase ilustrații, potrivit pentru familiile românești inteligente; costă 70 fil.

Tot în aceeași editură a apărut **Posnașul**, cunoscutul calendar umoristic redactat acum în al 16 an de Ermil Borcia. Coperta ne prezintă chipul lui Haralamb Călămăr, pseudonimul autorului, un tip din piesa lui Flondor. Glumele sunt reușite și sunt de tot hazul. Costă 60 fil.

Calendarul Săteanului, un mic estras al celui dintâi, apare în anul al XX-lea și costă 30 fil.

În sfârșit tot aci a apărut de ultima dată **Calendarul cu cirile** în al 119 an. Are în frunte un rămas bun către cetitori de toată frumuseța, în care le spune, că nu va mai apărea, de oarece limba românească a îmbrăcat acum alte haine și vor fi foarte puțini țărani aceia, cari vor mai ști cetl cu cirile. Le mai dă de despărțire câteva poezii foarte folositoare. Prețul 50 fil.

Pentru limbă doi articoli scriși cu menea să ajute la curățenia limbii, mai ales în scrierile școlare. Articolul prim e a dlui prof. Axente Banciu: Câteva spicuri din dicționarul greșelilor noastre de limbă, și al doilea a dlui director Virgil Oniț: Să ne îndepțăm limba. Costă 30 fil. O recomandăm cetitorilor noștri.

Dr. Iuliu Florian: **Credința ostașului**, rugăciuni și învățături folositoare pentru ostași. Păr. capelan militar face un neproțuit serviciu tinerilor noștri țărani, cari sunt înrolați, când cearcă să-i țină în frica Domnului și să-i apere de ispitele celui rău, jurnândule în mână o cârtică de rugăciuni anumit compusă pentru ei. Cârtica frumos tipărită la „Carmen” în Cluj, cu peste 100 pag. costă numai 20 fil.+5 fil. porto. și se pot comanda dela autor din Cluj, Szent-egyház u. 21.

Iuliu Biron: **Nașterea lui Hristos**, dramă religioasă în versuri în 5 acte, prelucrată după scrieri vechi și noi, prețul 40 fil. Acum în preajma Crăciunului cârtică această e binevenită pentru reprezentanții ocazionale.

„Răvașul”, anul VIII nrul 11 are în frunte portretul tinerului aviator Aurel Vlaicu. Remarcăm articolul Monahismul la Români, de Z. Păclișan și Scrisearea din Bucovina.

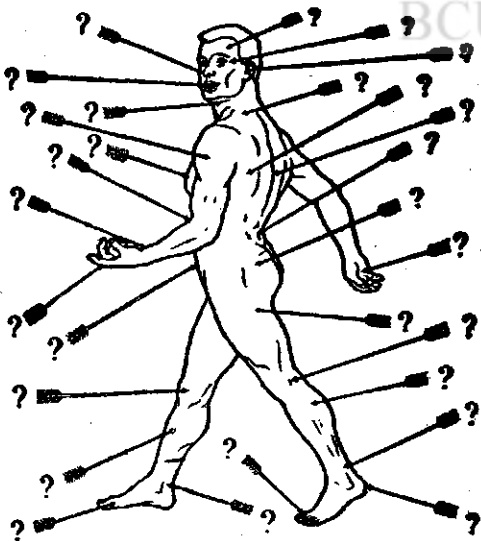
„Ramuri”, anul VI. nr. 8. cu articoli de Gârleanu, Eftimiu ș. a.

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa

Redactor respnz.: Augustin Gruția.

Te săgetează?

(Ai dureri.)

Folosește Elsafluidul lui Feller și Elshapurile lui Feller, a căror singur producător este EUGEN V. FELLER, farmacist de curte, Stubica, Centrale Nr. 122 (Zágrábmegye).

I. Elzafluidul lui Feller e, după experiențele noastre, liniștitor de dureri, vindecător, înțează durerile; repede și sigur vindecă: reumă (spure), slăbie de nervi, junghieri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți, de spate, amorțeală, durere de ochi, migrenă, și multe alte morburii aci nepomenite! Fluidul Elsa alui Feller e folosit cu efect fără păreche la răgușală, catar, dureri de piept și gât, și morburii prevenite din curent ori răceală. Veritabil e numai dacă pe sticlă este numele „Feller”. 12 sticle mici sau 6 duble ori 2 speciale, K. 5, franco.

II. Mai departe dorim a Vă aduce la cunoștință, că lumea folosește cu efect distins și sigur Elshapurile-Rebarbara purgative alui Feller, contra durerilor de stomac, sgăriuri, lipsă de poftă, arsuri de fier, greață, amețală, răgăeli, haemoroide și alte conturbări de mistuire. — 6 cutii franco cu 4 coroane. — Să ne ferim însă de imitațiuni și la comanda să adresăm acurat așa: (92) 7-30

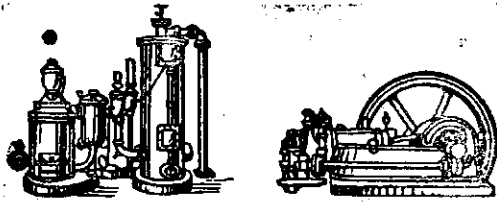
Eugen V. Feller, apoteoar
Stubica Centrale-122 (cemit. Zágrab).

Kalmár & Engel

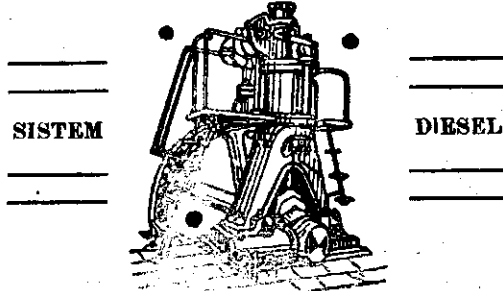
fabrică de mașini și motoară

Depozit și birou: V, Lipótring 22. Fabrică: VI, Úteggasse 19. BUDAPEST

Renumit! Original! „Benz”!

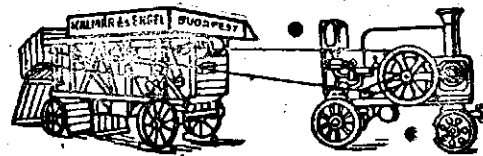
Motor-Sugător de gaz. — Mânarea cea mai ieftină din prezent. „Benz”-Motor cu oleiu crud.

SISTEM

DIESEL

Recunoscut cel mai bun fabricat. Recomandă garniturile sale de îmblătit, Locomobile cu Benzin, cari sunt construcțiunea cea mai simplă

Garanție deplină. Condițiuni de plată favorabile. Preliminare de prețuri și Prețurenta gratis și franco. (101) 2-26

THE CAMPBELL

renumita firmă engleză de Motoare livrează cele mai bineconstruite și durabile

□ Motoare și Locomobile □

cu Beuzin, Oleiu crud, Gaz și Sugător de gaz.

Mânarea cea mai ieftină, mai sigură și mai neconturbată.

Prețuri echitabile. Condițiuni de plată favorabile. Garanță în toate privințele.

Reprezentant general:

Korányi Victor BUDAPEST, VI., Liszt Ferencz-tér Nr. 9.

Telefon 64-64. (80) 12-26

Licitațiune minuendă.

Pentru demolarea turnului bisericii grcat. de aici și clădirea unei clopotnițe, în senzul scriptei inginerului arhidiecezan, prin aceasta se escrie licitațiune minuendă dela suma de 1500 c. scris: una mie cinci sute coroane pe ziua de 11/24 Decemvrie 1910 la 12 ore din zi la locuința subscrisului curator primar.

Doritorii de a lua în întreprindere demolarea și clădirea din cestiune sunt invitați a se prezenta în persoană sau prin trimiteria ofertelor lor înainte de începerea li-

licitațiunii. Ofertele și licitații sunt datorii a pune 10% din suma de mai sus, ca vadiu. Condițiunile se pot afla la comitetul parohial. Din trei minus-oferenți comitetul își rezervă dreptul de a alege numai pe unul. Licitanții nu pot conta la diurne. Comuna bisericească dă ajutorul de lipsă la adunatul cărămizilor de pe jos. Intreprinzătorul rămas ca minus oferent va avea a depune 10% ca vadiu până la terminarea lucrului.

Săcădate în 11 Decemvrie 1910. p. u. Hortobágyfalva. (104) 1-1

Ioan Georgescu, Toma Alăman, notar. curator primar.

Numai odată în 100 de ani

ați ocaziune să poți cumpără așa o calitate bună și așa ieftin pomi și alte produse din școală de pomi. Nimeni să nu întârzie a se folosi de buna ocaziune, ci să comande îndată până ce ține proviziunea. Din cauza curățirii totale a răsăduitei (pepinieriei) se vând cu prețuri reduse: Pomi, Tufe decorative, Acuminoase, Pădureți șcl.

Frideric Caspari și soțul

Medgyes, Nagy-küküllőmegey.

La cerere Prețcurant gratis.

(81) 12-16

Spese colosale

spesează oamenii suferinzi anual pentru ca să-și alina durerile și să-și restaureze sănătatea. Însă în foarte multe cazuri fără succes. Cauza la aceasta este, că

bolnavul se refugiază la frunză și iarbă și nu aplică cel mai bun metod de vindecare, care năzuește a-i alina durerile și suferințele, a-i recăștigă puterea de viața a organismului, regulează funcționarea organelor și prin capacitatea rezistenței progresive a delatură răul. Acest metod vindecător

este aplicarea electricității pe calea

„Elektro-Vitalizer-ului”

Cu ajutorul acestui metod vindecător s'au tămăduit multe sute de oameni, cari au suferit ani de rând în absolută sau parțială deservare, în tămpire, insomnie, durere de cap, amețală, durere de spate, reumatism, podragă și sgăriuri.

Deslușiri amăunțite dă cartea „Despre metodul modern de vindecare prin electricitate” care se află în tom deschilnit pentru bărbați și deschilnit pentru femei, și care se trimite ori și cui gratis și franco, care o cere provocându-se la foaia noastră, dela

„Elektro Vitalizer” orvosi rendelő intézet

Budapest, IV Semmelweiss-utca 4, félem. 51.

Prima pepinerie de viță de vie pe
Târnavă.

Proprietar: *Frideric Caspari*
Medgyes Nr. 47 (Nagy-Küküllő megye)

De ani recunoscută ca prima și cea mai
deamnă de încredere și mai bogată în
specialități de viță de vie, liferează:

Altoi de viță

americană cu și fără rădăcini în diferite
specialități, **se garantează verita-**
bilitatea speciei.

Binevoii a cere prețurent ilustrat!

În prețurent se află **epistole de re-**
cunoștință din toate părțile Țării; de
aceia fiecare proprietar de vie, înainte
de a-și face comanda, poate să se asigure
dela cunoscuți, verbal sau în scris, despre
vrednicia de încredere necondi-
ționată a sus amintitei pepinerii.

(99) 5-20

(82) 11-20

Birou de informații.

Cunoscând multele lipsuri ale
publicului românesc din provincie,
m'am hotărât să deschid în Buda-
pesta un

Birou de informație și

□ **Agentură românească.** □

Orice informație relativ la petițiile
înaintate la ministerii și alte foruri,
orice informații comerciale și în ge-
neral în orice cauză, dau în restimp
de 2-3 zile ori și cui, rezolvând
toate chestiile în modul cel mai
cinstit.

Urgitez rezolvirea petițiilor.
Vorbesc în persoană cu referentul
cauzei și rog realizarea favorabilă.

Fac tot felul de mijlociri co-
merciale, și comande.

Prețuri moderate, serviciu prompt, in-
formații detaliate.

👉 **La aviz aștept la gară.** 👈

L. Olariu,

Budapest, Lajos-utca 141 III/19.

A apărut:

Carte de citire maghiară pentru cla-
sele: V. și VI. a școlii primare cu limba
de propunere română, de *Ioan F. Negruțiu*
și *Petru Ungurean*. Carte aprobată pentru
școlile primare prin ordinul ministerial Nr.
95,421-1916.

Este de mare preț
ca fiecare damă să cetească acest inserat.

MATEI WEINER

Budapesta, VI., Andrássy-ut Nr. 3.

aranjază în prăvălia sa de modă pentru dame
din 15 Nov. până în 24 Dec.

TÂRG DE CRĂCIUN

cu prețuri neîndatinat de ieftine.

Ajung la vânzare:

Flanel-Sport, calitate bună acum 17 $\frac{1}{2}$ -19 $\frac{1}{2}$ cr.
Flanel-Englez, culoare închisă acum 29 "
Barchet-Șinor, turcesc și alte mustre
nouă acum 35 "

Levantiu, (creton) se spală farte bine,
200 mustre, acum 19-20 cr. și mai sus.
Dela'nuri de spălat, mustre exelente acum 23-27 cr.
și mai sus.

Stofe de mătasă pentru haine în toate
colorile acum 39-55 cr. și mai sus.

Camgarn, țesătură marg. și diagonal în
lăț. 120 cm. în toate colorile acum 49-58 și mai sus.

Stofe engleze, lăț. 120 cm. în toate nu-
anțele în sur acum 45, 55-65 cr. și mai sus.

Stofă pentru dame, 120 cm. lăț. colorii
Intonecate acum 49 85 cr.

Stofă de costume, fabricat de Zsolna
după gust englez, lățime 136 cm. prețul
de înainte 3 fl. acum 1-75 cr.—2 fl.

Noutăți în catifea, costume, negligée și
pentru bluse, acum 65-75 și 98cr.

La cerere trimit în provincie co-
— lectia gratis și franco. —

Comande peste 20 cor. se expediază francat.

(96) 6-6

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

— SIBIU —

Strada Cisnădiei 5. Strada Cisnădiei 5.
recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mo-
bile etc. în condiții avantajoase și cu
premiu ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani
gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu
termin fix; asig. de zestre și asig. populare pe spese de
înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției
(furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la sinea anului 1909	K.	4,831,168-13
Capitale asigurate pe viață achitate		4,571,035-51
Starea asigurarilor cu sfârșitul anului 1909 foc „		112,045,412 —
Fonduri de întemeiere și de rezervă		10,847,132 —
		2,309,387 —

Prospecte și informații se dau gratuit în
birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de
cunoștință se primesc în condiții favorabile în
serviciul institutului.

(2) 46-52

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896
premiat cu medalia cea mare.

Turnători de clopote și fabrica de scaune de fer pentru
clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

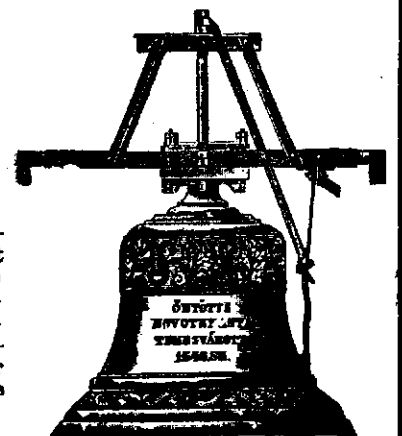
în Timișoara-Fabric

3:46-52

→ clopotele gaurite ←

de mine inventate și mai de multe
ori premiate, cari sunt provăzute
în partea superioară — ca violina —
cu găuri după figura S și pentru
aceea au un ton mai intensiv, mai
limpede, mai plăcut și cu vibrarea
mai voluminoasă, decât cele de sis-
tem vechiu, așa, că un clopot pa-
tent de 327 kg. este egal în tonul
noului clopot de 461 kg. făcut
după sistemul vechiu. Mai departe
se recomandă spre facerea scaune-
lor de fer bătut, de sine stătă-
teare, — spre preadjustarea clo-
potelor vechi cu ajustare de fer
bătut — și spre turnarea de
toace de metal.

Prețuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.